

Nemesné Szentpétery Melitta

Filmkészítés alsó tagozaton, projektmunkával

Filmkészítés alsó tagozaton, projekt munkával

Az Áldás Utcai Általános Iskola alsó tagozatán tanítok. Iskolánkban hagyomány, hogy két évente gálaműsort szervezünk, melyen az osztályok különböző műsorszámokkal vesznek részt. Egy ilyen alkalomra készítettem gyurmafilmet hoztam, melyet hagyományos iskolai és osztálytermi kerekék között készítettünk a harmadikos osztályommal, projekt munkában.

A film kerettörténetében az osztály a Magyar Nemzeti Galériában Ligeti Miklós-Wagner Sándor: Mátyás hazatérése a vadászatról c. festményével (1. kép) ismerkedik. A gyurmafilm az egyik kislány gondolataként jelenik meg, aki nem akar beletörődni a képen látható elejtett állatok sorsába, ezért újragondolja az eseményeket.

Amikor elhatároztam, hogy gyurmafilmet készítünk, mindössze annyit tudtam, hogy mozdulatonként kell végigfényképezni. Sok türelmet és még több időt igényel. Ezért már a második félév elején munkához láttunk, hogy az év végi gálaműsorra biztosan elkészüljünk.

Témaválasztás

A téma szinte kínálkozott, mivel 2008 a film készítésének éve, valamint Mátyás és a reneszánsz éve volt. Amikor munkához láttunk, olvasásból épp a történelmi olvasmányok nagy témakörét kezdtük. Heteken át a magyar történelem legfontosabb eseményeiről olvastunk, a Csodaszarvas mondájától a Buda visszafoglalásáig terjedő időszakról. Ez magában foglalja Mátyás életét és korát is, így megvolt a kapcsolódás lehetősége.

A témához a már korábban említett festményt választottam konkrét kiindulópontként.

1. kép (Csintalan István felvétele)

Fogalmazás – történetváz

Mivel a munka kezdetén olvasásból még csak a honfoglalás koránál tartottunk, ezért fogalmazásórán találkoztak a gyerekek először a festménnyel. Az óra anyaga az elbeszélő fogalmazás témakörén belül a párbeszéd volt.

Miután megnéztük, s megbeszéltük a képet egészében, részleteiben, arra kértem a gyerekeket, válasszanak maguknak szereplőt a képről, majd egyik társukkal rögtönözzenek párbeszédet: miről beszélgethetnek a vadászatról hazafelé tartó úton? Ezek a párbeszédok különböző eseményekre utaltak, melyeket lejegyeztem, majd időrend szerint sorba rendeztem. Ebből állt össze a filmünk alaptörténete, mely a munka során újabb és újabb ötletekkel bővült, folyamatosan alakult, változott.

Ezen az órán derült ki az is, hogy a gyerekeket az állatok sorsa foglalkoztatja leginkább: többen az elejtett állatok szelleme, lelkeként szólaltak meg a vadászattal, vadászokkal szemben. Ezek voltak a legerősebb párbeszédok, tele indulattal, érzelemmel. Ezért került a film történetének középpontjába.

Rajz/technika/napközi – makett készítése

Rajz- és technikaórán egy kb. $1,5 \times 3$ méteres terepasztalt építettünk az osztályteremben (2. kép). Az erdő hamar elkészült, csupán néhány rajzórát vett igénybe. A vár elkészítése már nagyobb falat volt. Rajz- és technikaórákon kívül napokon át dolgoztak rajta a napközis kolléganővel délutánonként is.

2. kép (Csintalan István felvétele)

Környezetismeret – alaprajz

A vár készítéséhez környezetismeretből a térképismeret alapjairól szóló anyagrészt tudtam kapcsolni. Ennek a témakörnek bevezetéseként tárgyak felülnézeti rajzát, alaprajzokat szoktunk készíteni. Mikor mindezen túlvoltunk, Mátyáshoz köthető magyar várak alaprajzát és látványrajzát kapták meg a gyerekek, csoportokban. Ezeket először párba rendezték, majd igyekeztünk minél több információt leolvasni az alaprajzról a látványrajz segítségével, s fordítva.

Sokakban ekkor tudatosult, hogy egy várban lakóépületek, templom vagy kápolna, műhelyek, s más kiszolgáló helyiségek is helyet kaptak. Ezeket meg is építették a maketten.

Matematika/geometria – vár építése

Matematikából a vár készítésének idejére tettem a geometria témakörét. 3. osztályban heteken át ismerkedünk a geometria alapjaival. Különbséget teszünk testek és síkidomok között, megtanuljuk a különböző alakzatok, s azok részeinek nevét. Megtanuljuk, mit nevezünk párhuzamos és merőleges egyeneseknek, próbálkozunk kicsinyítéssel, nagyítással, tükrözéssel, valamint vonalzó- és körzőhasználattal. Néhány hát alatt nagyon sok új foga-

3. kép (Szentpétery Melitta felvétele)

ha egy figurát részekből rakunk össze? Próbálkoztunk a színkeveréssel is. Végül elkészítettük azokat a figurákat, melyek akkor már a történetünkben szerepeltek. Annyira rákaptak a gyurmázásra, hogy a terem végében egy asztalról heteken át el se tettük a hozzávalókat. Szünetekben beszélgetés közben a maguk örömeire gyurmáztak. Egyre több így készült figura gyűlt a polcon. Egy idő után azon kezdtünk gondolkodni, mit kezdjünk velük, hol jelenhetnének meg a filmben (4. kép). Így bővült a történetünk a kis epizód jelenetekkel (rókák támadása, szarvasok viadala...).

4. kép (Csintalan István felvétele)

Olvasás – Mátyás király, reneszánsz

Olvasásórán sok időt töltöttünk Mátyással és korával – a következő fejezet rovására. Nem így terveztem, de így alakult. A gyerekek sok gyűjtőmunkát végeztek, melyekről beszámoltak. Ismeretterjesztő szövegeket kaptak, meséket, mondákat olvastunk Szép Ernő: Mátyás király tréfái c. könyvéből. Egy időre az olvasókönyvet is félretettük, s elolvastuk Tatay Sándor: Kinizsi c. ifjúsági regényét is. Lubickoltunk benne, nagyon szerették! Több helyen utalnak rá a filmben is.

Tettük mindazt, amit olvasásórán tenni kell: olvastunk, információt gyűjtöttünk, lényegét emeltünk ki, tartalmat mondtunk, szókinccset bővítettünk... épp csak más szövegeken.

Marczibányi Téri Művelődési Központ – történelmi játszóház

A Marczibányi Téri Művelődési Központban egy Mátyásról szóló történelmi játszóház foglalkozáson vettünk részt, amely segített felidézni, rendszerezni, összefoglalni azt a sok információt, ismeretet, melyet a korábbi hetekben Mátyásról és a reneszánszról gyűjtöttünk.

Kerekasztal Színházi Nevelési Központ – drámajáték

A Kerekasztal Színházi Nevelési Központ Fivérek c. drámajáték foglalkozására is elmentünk. A történet napjainkban játszódik ugyan, de a főszereplő fiú gondolataiban folyamatosan jelen van Hunyadi László és Mátyás személye, élete, így a foglalkozás ideje alatt a gyerekek végig forgatták, felidéztek az ezzel kapcsolatos, már meglévő ismereteiket.

Környezetismeret – erdő- és vadgazdálkodás

Környezetismeretből új témakörhöz jutva egy erdész járt nálunk, aki az erdő- és vadgazdálkodásról beszélgetett a gyerekekkel, hiszen számukra a vadászat ténye központi probléma volt. Vendégünk egészséges és beteg állatok trófeáit mutatta meg. Többek közt elmagyarázta azt is, miért is van szükség a hivatásos vadászatra, s hogy ez nem öncélú vérengzés. Külön kitért az elejtett vad tiszteletére, megbecsülésére is.

A gyerekek mindezt megértették, elfogadták, de továbbra is a kivágott fák és az elejtett állatok pártján maradtak. Magamban bizony örültem ennek...

Napközi/hétvégék – felvételek készítése, képsorokból filmkészítés

A felvételeket folyamatosan készítettük a félév során, főleg délutánonként, napközi idejében, ill. néhány hétvégén. Egyszerre legfeljebb 4-5 gyerek fért a munkához. Aki elkészült a házi feladattal, jöhetett dolgozni. Igyekeztek is a lecke megírásával!

Két-három szombati napot is bent töltöttünk. Ilyenkor csoportokban iratkoztak fel egy órára a gyerekek, s váltották egymást a csoportok. Így egyszerre csak néhány gyerek volt ott, mindenki hozzáfért, tudott dolgozni, s mire elfáradtak, vagy türelmüket veszítették volna a monoton munkában, már jött a váltás, – folyamatosan tudtunk haladni.

5. kép (Szentpétery Melitta felvétele)

Először kijelöltük a jelenetet, megbeszéltük, mi fog történni. Választottak maguknak egy-egy kis figurát, melyet a felvétel során mozgattak. Egyeztettük, milyen útvonalat fognak bejárni, ötleteket adtak egymásnak, majd mozdulatonként végigfényképeztük. Egy idő után elég volt, ha a megbeszélést követően beállítottam a gépet: mindig akadt valaki, aki a helyemre üljön és fényképezzen. Önjáróvá vált a munka (5. kép).

Az így elkészült kb. háromezer képből válogattam ki és tettem sorba a szükségeseket. Két, megfelelő informatikai tudással és felszereléssel rendelkező apa segített, hogy ezek a képsorok filmmé álljanak össze. Elkészült a film, de még nem volt hozzá hang.

Énekóra – betétdal

A filmben elhangzó dallam a „Mesék Mátyás királyról” c. rajzfilmsorozat dallama. Az egyik kislány ötlete volt, hogy erre írjunk egy olyan szöveget, mely a mi történetünkhöz kapcsolódik. Ezért engedélyt kértem – és kaptam – Radványi Balázstól, a Kaláka Együttes művésztől, hogy az általa szerzett dallamot a saját szövegünkkel használhassuk a filmünkben. Ezzel aztán énekórán foglalkoztunk.

Drámajáték – szöveggönyv

Dráma tagozatosok vagyunk, a drámajátékot is én tanítom. Ezekben a hetekben drámaórákon kiválasztottunk egy-egy jelenetet. A gyerekek kis csoportokban ugyanazt az egy jelenetet játszották el, természetesen a saját ötleteikkel, párbeszédükkel. Az elhangzott szövegeket fölvettem, s ezekből válogattam össze a szöveggönyv mondatait.

A hang, a szöveg és a különböző zajok, zörejek felvételére egy kis stúdióban került sor. Maradandó élmény volt számukra a saját filmjük szinkronizálása!

Szintén szülői segítséggel készült el a hang vágása. Ez volt a film készítésének utolsó mozzanata.

Ünnepélyes keretek között került sor az első vetítésre, melyre meghívtuk a három munkánkat segítő szülőt is. Nehéz lenne leírni azt az örömet és hangulatot, melyet mindannyian átéltünk azokban a percekben! Évekre szóló, maradandó élményt adott ez a féléves munka a gyerekeknek – és nekem is.

6. kép (Szentpétery Melitta felvétele)

